

Kommunala handlingsprogram

Sandra Danielsson MSB

Martin Åberg MSB

Bakgrund och syfte

- Kommunens styrdokument för förebyggande och räddningstjänst
- För stor variation och för svårt att jämföra
- Vill ha bättre kvalitet och bli enhetligare, tydligare och konkretare, jämförbart och mer likvärdigt.
- Större fokus på analysen av lokala risker och vilken förmåga som finns för att möta dessa
- Tydligare redovisning av detta

Nya LSO om handlingsprogram

3 kap.

3 § En kommun ska ha ett handlingsprogram för förebyggande verksamhet. I programmet ska kommunen ange

1. målen för verksamheten,
2. de risker för olyckor som finns i kommunen och som kan leda till räddningsinsatser, och
3. hur verksamheten är ordnad och hur den planeras.

Innan kommunen antar ett handlingsprogram eller beslutar om betydande förändringar i programmet ska den samråda med de myndigheter som särskilt berörs av förändringarna.

Nya LSO om handlingsprogram

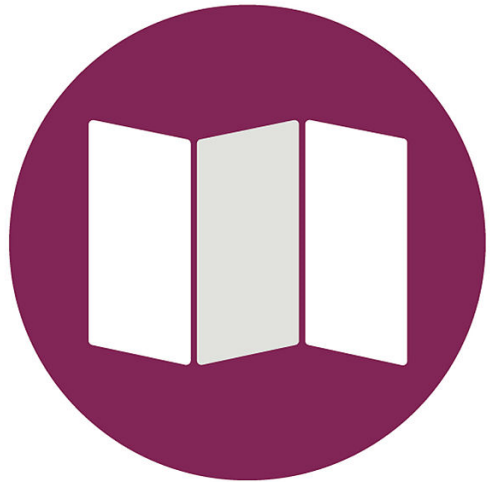
8 § En kommun ska ha ett handlingsprogram för räddningstjänst. I programmet ska kommunen ange

1. målen för verksamheten,
2. de risker för olyckor som finns i kommunen och som kan leda till räddningsinsatser, och
3. förmågan att
 - a) genomföra räddningsinsatser för varje typ av sådan olycka,
 - b) genomföra flera simultana räddningsinsatser,
 - c) genomföra omfattande räddningsinsatser, och
 - d) utöva ledning i räddningstjänsten.

Kommunen ska i programmet ange vilka resurser som finns för att upprätthålla förmågan. Förmågan ska redovisas för förhållandena såväl i fred som under höjd beredskap.

Innan kommunen antar ett handlingsprogram eller beslutar om betydande förändringar i programmet ska den samråda med de myndigheter som särskilt berörs av förändringarna.

I praktiken innebär skrivningarna i LSO...

- Kommunerna ska anta nya handlingsprogram under 2021 utifrån de förändrade kraven och nya föreskrifterna.
- Kommunen bestämmer var beslutet om hp ska tas.
 - Olika delar i hp kan beslutas av olika men hp i sin helhet behöver dock beslutas.
- Kommunen kan välja att ha ett eller två program
- MSB jobbar med föreskrifterna

Börja nu!

- Arbetet behöver sannolikt påbörjas nu!
 - Planera ert arbete!
 - Börja riskinventeringen!
- Utkast och stöd finns på [msb.se](https://www.msb.se)
- Gemensamt SKR- och MSB-utskick kommer
- Föreskrifter och allmänna råd remitteras i januari.
- Beslut i april

Planerad reglering och stöd från MSB

- Föreskrifter med allmänna råd
- Handbok
- Fördjupning – nationell beskrivning av olyckor
- Fördjupning – förmåga till räddningsinsats

Även annat stöd läggs ut på info-sidan

Värdefull referensgrupp finnes (TACK!!!)

Mer om föreskrifterna

- Vi kommer att styra strukturen (kapitelindelning) för vilket innehåll kommunen behöver redovisa.
- Strukturen behöver hållas ”obruten”.
- Innehållet ska följa föreskriften.
- Kommunen ska utgå från sin lokala riskbild och få till en röd tråd mellan risk – mål – förmåga och verksamhet.
- I praktiken behövs underliggande arbete, planering och dokumentation för att uppfylla kraven på hp.

Mer om handboken

- Följer kapitelindelningen som föreskrivs.
- Beskriver hur föreskrifterna och allmänna råden kan tillämpas.
- Kommer vara så klart som möjligt vid externa remissen.

Hur ser vi på risk och förmåga?

- Vi menar att detta hänger ihop!
- OBS – vi föreskriver inte om riskanalyser
- I hp ska dock riskerna beskrivas

Risicanalysarbete

Ett riskanalysarbete besvarar generellt sett de tre frågorna:

1. Vad kan hända?
2. Hur troligt är det? / Hur ofta förväntas det hända?
3. Vad blir konsekvenserna?

Antaganden, bedömningar, data osv är underlag.

Utgångspunkter

- Kommunen påverkar **frekvensen** i fråga 2 främst med sitt förebyggande arbete.
- Kommunen påverkar också **konsekvensen** i fråga 3, både genom förebyggande arbete och räddningsinsatser.
- Kommunens responsförmåga vid olyckor är en viktig del av att beskriva konsekvenserna av en händelse.
- Men även visst traditionellt ”förebyggandearbete”, t.ex. brandlarm och att utbilda personal i brandskydd, påverkar konsekvensen.

Risk – förmåga - verksamhet

- En analys av risker innehåller därför även en analys av förmågan.
- Förmågan beror bl.a. på hur verksamheten ordnas och planeras
- Risk, förmåga och verksamhet hänger alltså ihop
- Redovisningarna sker dock separat i hp

Nuvarande struktur i föreskriften

1. Inledning
2. Beskrivning av kommunen och dess geografiska område
3. Styrning av skydd mot olyckor
4. Risker
 - Övergripande
 - Olyckstyp 1, 2,
5. Värdering
6. Mål
7. Förebyggande – förmåga och verksamhet
8. Räddningstjänst – förmåga och verksamhet
 - Övergripande
 - Olyckstyp 1, 2, ...
 - Samtidiga räddningsinsatser
 - Omfattande räddningsinsatser
 - Ledning i räddningstjänsten
 - Räddningstjänst under höjd beredskap
9. Bilagor: Hamnar. Avtal. Samrådsbeskrivning.

UTKAST

Risk

Redovisning risker för olyckor

- Utgå från lokal riskbild
- Vad kan hända? Hur ofta? Vad blir konsekvenserna?
- Identifiera och analysera risker, och anpassa utifrån lokala förhållanden
- Såväl olyckor som inträffar ofta samt omfattande olyckor som inträffar sällan
- Underliggande riskanalysarbete behövs
- Redovisas dels övergripande samt per olyckstyp

Olyckstyper vi ser just nu

- Brand i byggnad
- Brand utomhus
- Trafikolycka
- Drunkning
- Olyckor med farliga ämnen
- Naturolycka

Underolyckstyper vi ser just nu

- Brand i byggnad:
 - Brand i bostad,
 - Brand i vårdmiljö
 - Brand i skola eller förskola
 - Brand i övriga allmänna verksamheter
 - Brand i industri
- Brand utomhus
 - Brand i skog eller mark
- Trafikolycka
 - Trafikolycka, personbil
 - Trafikolycka, tunga fordon
 - Spårtrafikolycka
- Naturolycka
 - Översvämning av avlopp/dagvatten och vattendrag

Risk - stöddokument

Handbok

- Hur föreskriften och allmänna råden kan tillämpas
- Även fördjupningar och stöd hur kommunen kan angripa arbetet identifiera risker etc

Risk - stöddokument

Fördjupning – Nationell beskrivning av olyckor

- Stöd och kunskapsunderlag identifiera och beskriva
- Nationell statistik kring hur ofta, konsekvenser, trender etc
- Bakomliggande orsaker och fördjupade beskrivningar
- Kommunerna istället kan lägga större fokus på att anpassa och analysera utifrån lokala förhållanden

Börja nu!

- Arbetet behöver sannolikt påbörjas nu!
 - Planera ert arbete!
 - Börja riskinventeringen!
- Utkast och stöd finns på [msb.se](https://www.msb.se)

Förmåga till räddningsinsats

Nuvarande struktur i föreskriften

1. Inledning
2. Beskrivning av kommunen och dess geografiska område
3. Styrning av skydd mot olyckor
4. Risker
 - Övergripande
 - Olyckstyp 1, 2,
5. Värdering
6. Mål
7. Förebyggande – förmåga och verksamhet
8. Räddningstjänst – förmåga och verksamhet
 - Övergripande
 - Olyckstyp 1, 2, ...
 - Samtidiga räddningsinsatser
 - Omfattande räddningsinsatser
 - Ledning i räddningstjänsten
 - Räddningstjänst under höjd beredskap
9. Bilagor: Hamnar. Avtal. Samrådsbeskrivning.

UTKAST

Responsförmåga – förmåga till räddningsinsats

- Förmåga: Möjligheten att åstadkomma effekt med avseende på mål
- Responsförmåga: Möjligheten att kunna åstadkomma något med syftet att positivt påverka utfallet av negativa händelser
 - möjligheten: osäkerhet är inkluderat
 - åstadkomma något: fokus på effekt
 - positivt påverka: värderingar/mål; vad som är skyddsvärt

Förmåga till räddningsinsats

Förmåga till räddningsinsats = Möjligheten att vid en händelse åstadkomma positiva effekter, dvs påverka utfallet av en olycka positivt.

- Scenario/olyckstyp
- Uppgift(er) som genomförs med resurser och kompetens
- Effekten av uppgifterna på konsekvenserna

Förmåga till räddningsinsats per olyckstyp

- Vi menar att beskrivning av förmåga har fokus på **effekt** och byggs kring parametrarna:
 - Olyckstyp
 - Uppgifter
 - Kompetens
 - Resurser
 - Tid och geografi
- Hur detaljerad styrningen bör vara jobbar vi på

Räddningstjänst – förmåga och verksamhet

- LSO ställer krav på beskrivning av förmåga per olyckstyp
- Vi anser dock att vissa beskrivningar med fördel görs olyckstyps-övergripande
- Två paragrafer
 - Övergripande förmåga
 - Förmåga per olyckstyp

14 § (...) **Uppgifter** som är av särskild vikt för att ha positiv effekt på händelseförloppet - nyckeluppgifter

- Inledande uppgift på skadeplats som syftar till att begränsa fortsatt olycksförlopp
- Uppgift som syftar till att bryta skadeförloppet
- Inom vilken **tid** efter att larmet inkommit som de uppgifter som är av särskild vikt kan påbörjas
- **Kompetens** som är av särskild vikt för att kunna utföra uppgifterna
- **Resurser** som är av särskild vikt för att kunna utföra uppgifterna

Kommunen bör redogöra för hur kommunens förmåga **varierar** inom kommunens område.

utkast

Övergripande beskrivning av förmåga

- Egna resurser - huvudsaklig placering
- Tillgång till resurser i samverkan med andra kommuner
- Tid till att påbörja räddningsinsatser för kommunens delar
- Överlåtande åt annan att vidta begränsade, inledande åtgärder

Stöd i handbok och fördjupning

- Risk och förmåga
 - Utveckling av förmåga
 - Exempel på uppgifter
 - Tid och variation över ytan
-
- Omfattande och samtidiga räddningsinsatser
 - Ledning i räddningstjänsten
 - Räddningstjänst under höjd beredskap

Avslutningsvis

Utmaningar

- Hitta en lagom detaljeringsgrad i styrningen
 - Struktur, olyckstyper, risk och förmåga
- Omsätta forskningen till tillämpning och styrning
- Formuleringarna & den röda tråden
- Tiden – för oss och för kommunerna
- Göra det enkelt men ändå långsiktigt bra

Sammanfattningsvis

- Föreskrifter och allmänna råd remitteras i januari
 - Handbok och fördjupningar så klara som möjligt...
- Se över vad ni kan börja med nu – planering och riskinventering
- Fler stöddokument kommer på info-sidan
- Beslut i april

